

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid aduocato delictum sit iniusta[m] caussam defendere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

aut muti. Requiritur enim in oratore primum mens, non solum sana, verum etiam extracta ad iudicandum, & deinde cum causæ in foro exercituri agantur, instrumenta ad exprimendum conceptus. Secunda conclusio. Duplex est qualitas quæ in aduocato existens, nisi necessitas adsit, indecentem facit aduocationem. Prior est dignitatis excellentia. Posterior vero orbitas aliqua aut defectus. Excellentia inquam dignitatis indecentes reddit sacerdotes, & maxime monachos, vt in foro versentur. Qui enim sunt sacris ministerijs participati, orationique perinde & contemplationi addisti, eos minime decet ad seculares causas demitti, quæ & impedimento illis sunt ne possint spiritualibus vacare, & auctoritatem diminuunt, atque offuscant, ne pro sua conditione & statu in honore & existimatione habeantur. Orbitas autem aut corporalis esse potest & naturalis, aut quæ ex peccato proficitur, corporalis inquam vt cæcitas. Nam qui cæcus est, non est ad dicendum aptus. Nemo enim acrimoniã habere potest nisi eos videat cum quibus loquitur. Nam per oculos & concionis attentione excitatur orator, & per eodem spiritus quoque remittit quibus vegetatur oratio. Loquitur enim de oratore qui voce causas agit. Nam in illis qui scripto responsa dant, non tantum officii oculorum orbitas. Feedior autem ac nocentior est qui corruptis moribus laborat. Qua ratione repelluntur infideles heretici, excommunicati, atque infames, qui grauioribus criminibus maculati sunt. At vero vt in conclusione adiectum est, ingruere potest necessitas quæ eiusmodi deccantia compenletur. Quare & monachi pro suis ecclesijs, atque alij pro se ipsis & sibi conuictis, aduocationis officio fungi possunt. Primum ergo omnium, impresentiarum animaduertendum est, quanta in aduocato requisita sit dignitas, quæ certe paulo minor desideratur quam in iudice. Vnde cum in alijs cunctis actibus atque officijs præsentia copia requiratur morum probitas, in oratore potissimum atque in aduocato etiam philosophi id singulariter exigunt. Quare in de scriptio ac Oratoris prius ponunt. Vir bonus, ac subinde dicendi peritus. Debet enim patronus cum primis summa fi-

de clientis curam suscipere, deinde cauere ne parti aduersæ iniuriam inferat ac demum ea pollere auctoritate, vt non tantum juris prudentia, verum & morum præcipue integritate fidem sibi arroget. Nam prauis, vt ait lib. 12. Quintilij, etiam vera dicentibus fides deest, videturque malus aduocatus male causæ iudicium & argumentum. Interrogatio autem hic existat theologica. Virum dura quis se contrariis in hoc officium insinuat peccet mortaliter? Respondetur quod si defectus non multum ad rem referat, non est mortale crimen, immo potest fieri etiam citra veniale. Vt si munus scripto consulat & emendatus infamis, si tamen absque vllâ iuris peritia & negotiorum experientia ingreteret sese, non esset à mortali culpa immunis quandoquidem in illo perichitarentur causæ sibi concredita.

Ad primum igitur argumentum respondetur, non omnia opera misericordie omnes decere. Immo si indocti ad docendum prodirent, & stulti ad consulendum, & inexperti, medici ad medicandum, & infames ad corrigendum, potius pestilentes haberentur, quam misericordes. Ad secundum respondetur, quod si cut virtus inter duo extrema constituitur, ita & patrocinandi muneri alij per excellentiam non sunt apti atque alij per defectum. Ad tertium autem respondetur quod necessitas non incumbit tanta succurrendi alienis negotijs quam proprijs, ideo infames admittuntur in causis proprijs & non in alienis.

ARTICVLVS III.

Virum aduocatis delictum sit iniustam causam defendere.

Post aduocati dignitatem sequitur de idonea aduocandi forma, nempe virum licitum sit causam iniustam defendere? Haud enim desunt a parte affirmatiua argumenta. Etenim sicut laus medica artis inde maxime relucet quod desperatos morbos medicus sanet, ita & aduocatus inde præcipue commendati assollet, quod in multis causis propugnat. Secundo. Si causam propter iniustitiam deberet deserere, non eo punirentur aduocati, quod causas perdunt, puniuntur autem

Quintilianus.

Interrogatio theologica. Responso.

Ad primum arg.

Ad secundum.

Ad tertium.

Primum arg.

Secundum.

autem tanquam prauaricatores, qui diuersam adiuuant partem, vt patet capit. Si quem poenituerit, 2. quaest. 3. ergo licitum est susceptam causam contra iustitiam defendere. Accedit tertio, quod maior illic apparet culpa, vbi causa iusta iniuste defenditur, puta dum vel falsi producantur testes vel leges allegantur falsae, quam iniustam causam via regia defendere, licet autem aduocato astutus vtraque technis, sicuti militi ex insidijs pugnare, ergo iniustam causam protegere non est prorsus nefas. In contrarium autem est reprehensio illa 2. Paralip. 19. Impio praebes auxilium, & idcirco iram Domini merebaris.

Prima soncl. Ad quaestionem duabus conclusionibus respondetur. Pror est: Aduocatus qui sciens & prudens iniustam causam defendit, tum moraliter contra iustitiam peccat, tum perinde ad restitutionem tenetur.

Probatio. Qui ad malum cooperatur, eiusdem est iniquitatis reus, atque ipse qui facit, secundum illud Pauli, ad Roman. 1. Digni sunt morte, non solum qui faciunt, sed etiam qui facientibus consentiunt, aduocatus autem & consilio & fauore cooperatur ei qui iniustam litem gerit, quin vero ipse est qui litem nutrit, ergo moraliter peccat, ac subinde cum peccatum fit contra iustitiam, nempe in nocumentum alterius partis, ad restitutionem obligatur. Posterior conclusio. Qui per ignorantiam, iniustam tuetur causam, excusari pro ratione ignorantiae potest, tam a culpa quam a restitutione. Conclusio in omnibus materijs clara est. Emergit autem ex priori conclusione dubitandi occasio de causa dubia. Virum aduocatus suscipere eam causam possit ac subinde defendere, quae iudicio suo anceps est.

Postrema conclusio. Et quidem si in aequilibrio dubitatio pendeat, in promptu est affirmatiua responsio, quoniam iuris prudentis munus non aliud est, quam legum sensus bona fide ad alterutram partem applicare. Immo hinc omnes lites pendunt quod res aut iure aut factis in dubio versantur. Sed ratio dubitandi potissima est, virum etsi aduocatus intelligat aduersam partem maiorem habere iuris energiam, possit eam quae minoris est probabilitatis defendere. Apparet namque id non esse licitum, quoniam videtur nihil aliud quam

iniquitas iudicem in eam partem inclinare, & trahere contra quam pronuntiare deberet. Respondetur nihilominus sub distinctione: Quando enim est causa mortis, aut sanguinis, aut honoris alicuius periclitatur, tunc adori contra eum patrocinari, nisi minimum tanta vigeat probabilitate accusatio, quanta defensio, profecto ingens esset scelus, quoniam melior est conditio possidentis, maxime in fauorem honoris, & vitae. Ac fere idem est cum quis reus sit, vt de sua deturbetur bonorum omnium possessio. Immo in hisce casibus potissimum causa capitis, nisi reus perniciosissimus haberetur pium esset eius suscipere patrocinium, etiam si eius causa minoris esset probabilitatis, dummodo nulli frangi panderetur locus. In causis autem minoris momenti, tametsi vix absque periculo possit infirmior causa defendi ac debilior, tamen si ad rigorem conscientiae loquamur, non est cur omnino contemnatur, dummodo patronus clientem in primis suum admonitum curret, iniustitiam non tam ei quam alteri pariter ridere, deinde nulla prorsus viatur falsitate, leges scilicet aut commentitias allegando, aut falsè interpretando, sed illis semper viatur quae causae suae suffragantur, reliqua verò subiceant argumenta, quae à parte contraria militat. Et ad argumentum in contrarium respondetur, quod vnicuique licitum est ius suum absque vi & fraude experiri, & persequi. Et ideo cum patroni munus sit suo clienti fauere, nemini iniuriam facere si merita suae causae patefaciat. Altera vero pars sibi viderit, cui patrono suam concedat causam, & iudex etiam sibi, vt quadratus steter, ne in partem nute infirmiore. Tameis ut dicebam similitum, causarum defensio non caret periculo adulterandi leges.

Ad primum igitur argumentum respondetur, disparem esse medici atque aduocati rationem. Medicus nanque qui desperatum morbum curandum suscipit nemini iniuriam irrogat, si neque, tertio, neque uero infirmo, si ipse consentit. Aduocatus autem qui unam partem sic propugnat, ut alteram expugnet, licet sciatur eodem mereatur, est tamen secundum iustitiam iniquus. Secundum autem argumen-

gumentum, de illo qui bona fide causam suscipit, quam post contestatam litem intellexit esse iniquam, additionis est ambiguitatis. Respondet enim S. Thom. quod non debet eam prodere, ut alteram partem iuret lecta iniustæ causæ relegendæ, esset enim tunc prævaricator, iuxta ca. Si quem perituerit. 2. q. 3. quod iam exposuimus, sed debet eam dissimulante defendere. At vero solutio hæc an iam contra se afferri arguendi. Si quis enim accusatori patrocinaretur contra aliquem in causa capitali, quem decurrente causa euidenter posset esse innocentem, ac ne retur causam prodere, ut eum à morte liberaret. Immo veto agere testem eius innocentia, & transire ad defendendum eius causam. Nam innocentia tanto potitur iure, ut etiam iudex (ut supra dicebamus) cur illa esset cognita, ad id ipsum teneretur, nedum advocatus. Conceditur ergo huius argumenti conclusio. Nec S. Thom. loquitur nisi in cõmuni ordine & stylo iuris. Quin etiam si causa in re grauissima versaretur, quæ paulo minoris æstimaretur quam mors. Ut si quæstio esset de celeberrima fama & honore statumque alicuius illustris, idem pro meo capri censerem. Hoc sub aliorum censura duverim, dummodo advocatus non sub dubio id nosset, sed certissima scientia. Et præterea dum id posset facere absque scandalo, & præmissa fraterna admonitione, qua id comminaretur accusatori, nisi desisteret. Et dando quam posset operam ne accusatoris vita periclitaretur. Sed tamen si videret quædam de se nequam desiperet ut respiceret reueneret, profecto cum eius periculo id posset facere. Imò si citra suum ipsius detrimentum id posset, arbitror teneretur. Et vice versa illi qui reum mortis defenderet, quamuis nosset iniuste se protegere, nec tamen liceret causam eius prodere, licet deberet deserere causam, si nullo cum colore tueri posset.

ARTICVLVS IV.

Utrum licitum sit advocato pretio patrocinari.

Secundum Augustinum. Equitur deinde de stipendio patroni, utrum sit licitum? Arguitur namque

à parte negatiua: Opera misericordie non sunt inuitu humana retributionis exhibenda, secundum illud Lucæ 14. Cum facis prandium aut cenam, noli vocare amicos tuos neque vicinos diuites, ne forte ipsi te reuincent, patrocinari autem ut articulo primo dicebamus, officium est misericordie, ergo gratis est impendendum, eo potissimum quod est spirituale opus, & spiritualia non licet temporalium æstimatione tribuere. Secundo arguitur. Iudici, quia persona est necessaria in iudicio non licet quidpiam ab alterutra parte litigantium recipere, ut Augustinus ait contra Macedon. & refertur 14. quæst. quinta canon non sanè. Aduocatus est etiam necessaria persona, ergo neque illi id licet. In contrarium est ibidem Augustinus ubi ait quod aduocatus licite vendit iustum patrocinium, & iusperitus verum consilium.

Ad quæstionem duabus conclusionibus respondetur. Prior: Licetum est aduocatum suum patrocinium pretio æstimare. Facilius est ex superioribus eius collectio. Nam quæ hominis propria sunt, neque alieni de iustitia debet, citra iniuriam potest vendere, quia nemo quæ sua sunt gratis donare tenetur. Scientia autem iuris periti, & aduocati solertia & prudentia, sunt propria ipsorum bona, sicuti & scientia medici & cuiusvis doctoris alius facultatis, neque illa rigore iustitiæ semper alijs debet, ergo tunc poterit pretio illa æstimare ac venditare. Posterior conclusio: Si quis istorum per improbitatem aliquid ultra modum extorqueat, mortali peccat, idque contra iustitiam. Patet conclusio in primis auctoritate Augustini eodem loco, ubi ait quod ab his extorta per immoderatam improbitatem reperi solent, data vero per tolerabilem consuetudinem non solent, scilicet reperi. Et ratio deinde est in promptu, nam eiusmodi officia pretio sunt æstimanda, in his autem quæ pretio penduntur excessus pretij iniustitiam operatur. Cui quidem rationi applaudit lex etiam civilis. C. de postular. l. si qui. Circa priorem autem conclusionem dubitas forsitan quomodo sit æstimandum huiusmodi patrociniorum pretium utrum consistat in indivisibili, an potius latitudinem permittat ut possit quisque pacisci quantum velit?

Secundum.

August.

Prima conclusio.

Rõ conclusio.

Vltima conclusio.

Probõ.

Rõ conclusio.

Dubiu.

O
e
d
s
s
s